

V Bruseli 22. 11. 2022
C(2022) 9520 final

STANOVISKO KOMISIE

z 22. 11. 2022

k návrhu rozpočtového plánu Slovenska

{SWD(2022) 950 final}

(Iba slovenské znenie je autentické)

STANOVISKO KOMISIE

z 22. 11. 2022

k návrhu rozpočtového plánu Slovenska

(Iba slovenské znenie je autentické)

VŠEOBECNÉ ÚVAHY

1. V nariadení (EÚ) č. 473/2013 sa uvádzajú ustanovenia o posilnenom monitorovaní rozpočtových politík v eurozóne, ktorými sa má zabezpečiť súlad národných rozpočtov s usmerneniami hospodárskej politiky vydanými v kontexte Paktu stability a rastu a európskeho semestra pre koordináciu hospodárskych politík.
2. V článku 6 nariadenia (EÚ) č. 473/2013 sa členským štátom ukladá povinnosť, aby každoročne do 15. októbra predložili Komisii a Euroskupine návrh rozpočtového plánu s uvedením hlavných aspektov rozpočtového výhľadu verejnej správy a jej subsektorov.
3. Všeobecná úniková doložka Paktu stability a rastu je aktívna od marca 2020¹. Komisia 23. mája 2022 vo svojom oznámení o európskom semestri² uviedla, že zvýšená neistota a výrazné riziká horšieho než očakávaného vývoja v súvislosti s hospodárskym výhľadom v kontexte vojny v Európe, bezprecedentných zvýšení cien energie a pokračujúcich narušení dodávateľských reťazcov si vyžadujú predĺženie všeobecnej únikovej doložky Paktu stability a rastu aj na rok 2023, a dospela k záveru, že podmienky na jej deaktiváciu od roku 2024 boli splnené. Pokračujúca aktivácia všeobecnej únikovej doložky v roku 2023 poskytne vnútroštátnej fiškálnej politike priestor na rýchlu reakciu, keď to bude potrebné, a zároveň zabezpečí bezproblémový prechod od všeobecnej podpory hospodárstva počas obdobia pandémie k zvýšenému zameraniu na dočasné a ciele opatrenia a fiškálnu obozretnosť potrebnú na zabezpečenie strednodobej udržateľnosti³.
4. Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti zriadený nariadením (EÚ) 2021/241 poskytuje finančnú podporu na vykonávanie reforiem a investícií, najmä na podporu zelenej a digitálnej transformácie, a tým posilňuje odolnosť hospodárstiev a ich potenciálny rast. Časť tejto podpory má formu nenávratnej finančnej podpory („grantov“), ktorá so sebou prinesie fiškálny impulz financovaný Úniou. Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti spolu s fondmi politiky súdržnosti a Mechanizmom spravodlivej transformácie podporuje spravodlivú a inkluzívnu obnovu v EÚ v súlade s Európskym pilierom sociálnych práv. Podporuje aj rast a vytváranie pracovných miest v strednodobom a dlhodobom horizonte, a tým posilňuje udržateľné verejné financie. Podľa návrhu Komisie z 18. mája 2022⁴ by sa mal mechanizmus zamerať aj na zvýšenie odolnosti energetického systému Únie, a to

¹ Oznámenie Komisie Rade o aktivácii všeobecnej únikovej doložky Paktu stability a rastu, COM(2020) 123 final z 20. marca 2020.

² COM(2022) 600 final.

³ Rada 17. júna 2022 schválila svoje odporúčania k národným programom reforiem na rok 2022 a stanoviská k programom stability a konvergenčným programom na rok 2022, v ktorých sa zohľadňuje pokračovanie všeobecnej únikovej doložky Paktu stability a rastu v roku 2023. (Pozri: <https://www.consilium.europa.eu/sk/meetings/ecofin/2022/06/17/>.)

⁴ COM(2022) 231 final.

znížením závislosti od fosílnych palív a diverzifikáciou dodávok energie na úrovni Únie (ďalej len „ciele REPowerEU“).

5. Rada 12. júla 2022 v odporúčaní, ktorými sa predkladajú stanoviská Rady k programom stability na rok 2022⁵, pripomenula, že celkové zámery fiškálnej politiky sa v súčasnosti najlepšie merajú ako zmena primárnych výdavkov (bez diskrečných príjmových opatrení a bez dočasných núdzových opatrení súvisiacich s krízou COVID-19) vrátane výdavkov financovaných z nenávratnej podpory (grantov) Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti a iných fondov Únie vo vzťahu k strednodobému potenciálnemu rastu⁶. Nad rámec celkových zámerov fiškálnej politiky a s cieľom posúdiť, či je vnútroštátna fiškálna politika obozretná a či je jej zloženie v súlade so zelenou a digitálnou transformáciou, energetickou bezpečnosťou a zabezpečením sociálnej a hospodárskej odolnosti, sa pozornosť venuje aj vývoju primárnych bežných výdavkov (bez diskrečných príjmových opatrení a bez dočasných núdzových opatrení súvisiacich s krízou COVID-19) a investícií financovaných z vnútroštátnych zdrojov⁷.
6. Otrasy, ktoré vyvolala ruská invázia na Ukrajinu, priamo aj nepriamo ovplyvňujú hospodárstvo EÚ a vedú k nižšiemu rastu a vyššej inflácii. Zintenzívnenie a rozšírenie inflačných tlakov podnecuje rýchlejšiu normalizáciu menovej politiky v eurozóne. Verejné výdavky na opatrenia, ktoré obmedzujú sociálny a hospodársky vplyv vysokých nákladov na energiu, ako aj verejné výdavky na bezpečnosť a obranu a na humanitárnu pomoc vysídleným osobám z Ukrajiny zaťažujú verejné financie. Osobitná povaha makroekonomického otrasu, ktorý vyvolala ruská invázia na Ukrajinu, ako aj jeho dlhodobé dôsledky pre potreby EÚ v oblasti energetickej bezpečnosti si vyžadujú starostlivo navrhnutú koncepciu fiškálnej politiky v roku 2023. Zdá sa, že v roku 2023 nie je odôvodnený rozsiahly fiškálny impulz pre hospodárstvo. Dôraz by sa mal namiesto toho klásť na ochranu zraniteľných osôb, umožnenie fungovania automatických stabilizátorov a poskytovanie dočasných a cielených opatrení na zmiernenie vplyvu energetickej krízy, ako aj na poskytovanie humanitárnej pomoci ľuďom utekajúcim pred inváziou Ruska na Ukrajinu, pričom by sa mala zachovať schopnosť pohotovo sa prispôbiť v prípade potreby okolnostiam. Fiškálna politika by mala v sebe spájať vyššie investície s kontrolou rastu primárnych bežných výdavkov financovaných z vnútroštátnych zdrojov. Kľúčom k dosiahnutiu vyššej úrovne investícií je úplné a včasné vykonanie plánov obnovy a odolnosti. Fiškálne politiky by sa mali zamerať na zachovanie udržateľnosti dlhovej služby, ako aj na udržateľné zvýšenie rastového potenciálu, čím by sa uľahčila aj úloha menovej politiky zabezpečiť včasný návrat inflácie k strednodobému cieľu ECB na úrovni 2 %. Fiškálne plány na rok 2023 by sa mali opierať o obozretné postupy úprav v strednodobom horizonte, v ktorých by sa zohľadňovali výzvy v oblasti fiškálnej udržateľnosti spojené s vysokým pomerom dlhu k HDP, ktorý sa v dôsledku pandémie ešte zvýšil, ako aj reformy a investičné

⁵ Odporúčanie Rady z 12. júla 2022, ktoré sa týka národného programu reforiem Slovenska na rok 2022 a ktorým sa predkladá stanovisko Rady k programu stability Slovenska na rok 2022 (Ú. v. EÚ C 334, 12.7.2022, s. 1 – 8).

⁶ Odhady týkajúce sa zámerov fiškálnej politiky a ich zložiek uvedené v tomto stanovisku sú odhady Komisie založené na predpokladoch, z ktorých vychádza prognóza Komisie z jesene 2022. Komisiou odhadovaný strednodobý potenciálny rast nepočíta s úplným pozitívnym vplyvom reforiem, ktoré sú súčasťou plánu obnovy a odolnosti a ktoré môžu posilniť potenciálny rast.

⁷ Nie sú financované z grantov v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti ani iných fondov Únie.

výzvy spojené s dvojakou transformáciou, energetickou bezpečnosťou a sociálnou a hospodárskou odolnosťou.

7. Agresívna vojna, ktorú vedie Rusko proti Ukrajine, viedla k výraznému ďalšiemu zvýšeniu cien energie a ich nestálosti. Cenový šok v súvislosti s dovážanou energiou znamená značné straty v dôsledku obchodných podmienok pre hospodárstva členských štátov. Mimoriadne vysoké teploty v lete 2022 zároveň zvýšili dopyt po elektrickej energii, zatiaľ čo výroba energie prostredníctvom určitých technológií bola v dôsledku technických okolností a okolností závislých od počasia výrazne pod historickou úrovňou. Súčasná energetická kríza negatívne zasiahla všetky členské štáty, aj keď v rôznej miere, čo si vyžaduje rýchlu a koordinovanú reakciu.
8. Keďže rozpočtové zdroje sú obmedzené a musia sa v záujme dosiahnutia trvalých a spravodlivých úprav v celej spoločnosti využívať čo najefektívnejšie, veľmi dôležitá je kvalita a koncepcia politickej reakcie. Preto by sa aj v súlade s nariadením Rady o núdzovom zásahu s cieľom riešiť vysoké ceny energie prijatým 6. októbra 2022 mali opatrenia zameriavať na poskytovanie dočasnej podpory určenej pre domácnosti a podniky, ktoré sú najzraniteľnejšie voči zvyšovaniu cien energie, a zároveň by sa mali zachovať vhodné stimuly na zníženie dopytu po energii a zvýšenie energetickej efektívnosti v súlade s Európskou zelenou dohodou⁸. Politiky by tiež mali pomôcť znížiť spotrebu energie a rozvíjať energetickú sebestačnosť Únie.

ÚVAHY TÝKAJÚCE SA SLOVENSKA

9. Slovensko predložilo 14. októbra 2022 návrh rozpočtového plánu na rok 2023. Komisia na tomto základe prijala v súlade s článkom 7 nariadenia (EÚ) č. 473/2013 toto stanovisko.
10. Rada 12. júla 2022 odporučila Slovensku⁹, aby prijalo opatrenia s cieľom zabezpečiť, aby bol v roku 2023 rast primárnych bežných výdavkov financovaných z vnútroštátnych zdrojov v súlade s celkovo neutrálnymi zámermi politiky¹⁰, pričom sa zohľadní pokračujúca dočasná a cielená podpora pre domácnosti a podniky, ktoré sú najzraniteľnejšie voči zvyšovaniu cien energie, a pre ľudí, ktorí utekajú z Ukrajiny. Slovensko by malo byť pripravené prispôbiť bežné výdavky vyvíjajúcej sa situácii. Krajine bolo zároveň odporúčané, aby zvýšila verejné investície do zelenej a digitálnej transformácie a energetickej bezpečnosti s ohľadom na iniciatívu REPowerEU, okrem iného aj využitím Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti a iných fondov Únie. V období po roku 2023 by malo Slovensko vykonávať fiškálnu politiku zameranú na dosiahnutie obozretných strednodobých fiškálnych pozícií.

⁸ Oznámenie Komisie – Európska zelená dohoda, COM(2019) 640 final.

⁹ Odporúčanie Rady z 12. júla 2022, ktoré sa týka národného programu reforiem Slovenska na rok 2022 a ktorým sa predkladá stanovisko Rady k programu stability Slovenska na rok 2022 (Ú. v. EÚ C 334, 12.7.2022, s. 1 – 8).

¹⁰ Na základe prognózy Komisie z jesene 2022 sa strednodobý (desaťročný priemerný) rast potenciálneho HDP Slovenska, ktorý sa používa na meranie zámerov fiškálnej politiky, v nominálnom vyjadrení odhaduje na 14,0 %. Komisiou odhadovaný strednodobý potenciálny rast nepočíta s úplným pozitívnym vplyvom reforiem, ktoré sú súčasťou plánu obnovy a odolnosti a ktoré môžu posilniť potenciálny rast.

11. Komisia 23. mája 2022 vydala správu podľa článku 126 ods. 3 ZFEÚ¹¹. V tejto správe sa posudzovala rozpočtová situácia viacerých členských štátov vrátane Slovenska, keďže jeho deficit verejných financií v roku 2021 presiahol referenčnú hodnotu 3 % HDP stanovenú v zmluve, pričom jeho verejný dlh presiahol referenčnú hodnotu 60 % HDP stanovenú v zmluve, no očakávalo sa, že v roku 2023 dôjde k jeho poklesu pod 60 % HDP. V správe sa konštatovalo, že Slovensko nedodržalo kritérium deficitu, zatiaľ čo dlhové kritérium bolo dodržané.
12. Podľa prognózy Komisie z jesene 2022 sa očakáva, že slovenské hospodárstvo zaznamená rast vo výške 1,9 % v roku 2022 a 0,5 % v roku 2023, pričom inflácia má dosiahnuť 11,8 % v roku 2022 a 13,9 % v roku 2023.

Podľa návrhu rozpočtového plánu sa očakáva, že slovenské hospodárstvo zaznamená rast vo výške 1,9 % v roku 2022 a 0,6 % v roku 2023, pričom inflácia má dosiahnuť 11,6 % v roku 2022 a 13,5 % v roku 2023. Zatiaľ čo profily rastu HDP a inflácie podľa HICP sú v oboch projekciách veľmi podobné, ich zloženie sa mierne líši v dôsledku toho, že pri týchto dvoch súboroch projekcií boli použité odlišné koncové dátumy. V návrhu rozpočtového plánu sa očakáva mierne väčší pokles spotreby než v prognóze Komisie z jesene 2022. V návrhu rozpočtového plánu sa očakáva mierne výraznejšia investičná činnosť, najmä v roku 2023. Hoci je dynamika rastu vývozu a dovozu podobná v oboch súboroch projekcií, v návrhu rozpočtového plánu sa predpokladá o niečo výraznejšie oživenie vývozu, ktorý má v roku 2024 rásť rýchlejšie ako dovoz. Komisia predpokladá mierne vyššiu infláciu najmä v dôsledku vyššieho očakávaného rastu cien jej neenergetických zložiek, najmä potravín a priemyselných výrobkov.

Makroekonomické predpoklady, z ktorých vychádza návrh rozpočtového plánu, sú celkovo v roku 2022 aj 2023 realistické.

Makroekonomické predpoklady, ako aj predpoklady týkajúce sa fiškálneho vývoja boli formulované v období vysokej neistoty. Rizikom ohrozujúcim fiškálnu prognózu sú nižšie investície a pomalšia absorpcia kapitálových výdavkov. Ďalším rizikom by mohlo byť aj rýchlejšie zvyšovanie úrokových sadzieb, ktoré má vplyv na náklady na splácanie verejného dlhu.

Slovensko spĺňa požiadavku nariadenia (EÚ) č. 473/2013, keďže návrh rozpočtu vychádza z nezávisle vypracovaných makroekonomických prognóz.

13. V návrhu rozpočtového plánu sa predpokladá, že z nenávratnej finančnej podpory (grantov) z Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti sa budú financovať výdavky vo výške 0,6 % HDP v roku 2022, 0,8 % HDP v roku 2023 a 0,8 % HDP v roku 2024. Výdavky financované z grantov Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti umožnia realizovať vysokokvalitné investície a reformy na zvýšenie produktivity bez toho, aby mali priamy vplyv na deficit verejných financií a verejný dlh Slovenska. Odhady Komisie sú vyššie, konkrétne 1,7 % HDP v roku 2023 a 1,1 % HDP v roku 2024. Tento rozdiel vyplýva zo skutočnosti, že návrh rozpočtového plánu zahŕňa do sumy výdavkov financovaných z nenávratnej finančnej podpory (grantov) z Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti len výdavky verejného sektora a nezahŕňa do nej výdavky súkromného sektora.
14. Slovensko vo svojom návrhu rozpočtového plánu na rok 2023 počíta s tým, že jeho deficit verejných financií vzrastie z 5,0 % HDP v roku 2022 na 6,4 % HDP v roku

¹¹ Správa Komisie vypracovaná v súlade s článkom 126 ods. 3 Zmluvy o fungovaní Európskej únie, COM(2022) 630 final z 23. mája 2022.

2023, a to hlavne v dôsledku rozpočtových prostriedkov určených na štátnu podporu, ktorej cieľom je zmierniť hospodárske a sociálne dôsledky vysokých cien energie. Plánovaný deficit verejných financií je vyšší než v prognóze Komisie z jesene 2022 (4,2 % HDP v roku 2022 a 5,8 % HDP v roku 2023). Jedným z dôvodov je, že v porovnaní s návrhom rozpočtového plánu na roky 2022 aj 2023 Komisia predpokladá nižšie celkové výdavky na štátnu podporu určenú na zmiernenie hospodárskych a sociálnych dôsledkov zvyšovania cien energie¹². Druhým dôvodom sú odlišné predpoklady, pokiaľ ide o profil tvorby hrubého fixného kapitálu verejnej správy. V prognóze Komisie z jesene 2022 sa na rok 2022 odhaduje nižší objem investícií, ktorý bude do určitej miery kompenzovaný intenzívnejšou investičnou činnosťou v roku 2023, zatiaľ čo v návrhu rozpočtového plánu sa očakáva vyššia tvorba hrubého fixného kapitálu verejnej správy už v roku 2022. Predpokladá sa, že miera zadlženosti verejnej správy sa zníži z 59,8 % HDP v roku 2022 na 59,0 % HDP v roku 2023, čo je v súlade s projekciami Komisie.

Vyhliadky verejných financií sa naďalej vyznačujú vysokou mierou neistoty, ktorá sa spája s makroekonomickými prognózami, a to vrátane makroekonomických rizík, ktoré súvisia s ruskou inváziou na Ukrajinu, nárastom cien energie a pokračujúcimi výpadkami v dodávateľských reťazcoch.

15. Opatrenia, z ktorých vychádza návrh rozpočtového plánu, zahŕňajú zmeny v prvom pilieri dôchodkového systému, s ktorými sú v roku 2023 spojené jednorazové výdavky v celkovej výške 0,2 % HDP. Trvalé výdavky súvisiace s valorizáciou plátov pracovníkov v zdravotníctve vo verejnom sektore navyše v roku 2023 predstavujú 0,2 % HDP. Návrh rozpočtového plánu počíta aj s príspevkom na voľnočasové aktivity dieťaťa („krúžkové“) vo výške 440 mil. EUR, ktorý nie je zahrnutý v prognóze Komisie, keďže zavedenie tohto opatrenia je stále predmetom diskusií.

Deficit verejných financií je ovplyvnený aj opatreniami prijatými na zmiernenie hospodárskych a sociálnych dôsledkov výnimočného zvyšovania cien energie, ktoré sa počas leta ešte zhoršilo¹³. V prognóze Komisie z jesene 2022 sa predpokladá, že rozpočtové náklady na tieto opatrenia budú predstavovať 0,5 % HDP v roku 2022 a 0,0 % HDP v roku 2023. Pozostávajú z opatrení, ktoré zvyšujú výdavky, ako sú dodatočné dávky pre skupiny ľudí, ktoré sú najviac ohrozené vysokou infláciou, jednorazové zvýšenie prídavkov na deti, jednorazová platba 14. dôchodku a jednorazový bonus vyplatený všetkým zamestnancom vo verejnom sektore. Náklady na tieto opatrenia sú čiastočne kompenzované novými daňami z neočakávaných ziskov výrobcov energie, konkrétne osobitným odvodom pre štátny podnik Vodohospodárska výstavba, ktoré by mali v roku 2023 do rozpočtu priniesť príjmy vo výške 0,1 % HDP. Po zohľadnení týchto príjmov sa čisté rozpočtové náklady na tieto opatrenia v prognóze Komisie z jesene 2022 odhadujú na 0,5 % HDP v roku 2022 a -0,1 % HDP v roku 2023¹⁴. Tieto opatrenia boli oznámené ako dočasné. Zdá sa, že väčšina opatrení nie je zameraná na zraniteľné domácnosti alebo

¹² Treba poznamenať, že hoci sa uvedené rozpočtové prostriedky v prognóze Komisie zohľadnili, nedostatočná konkretizácia ich konečného použitia bráni Komisii v tom, aby ich považovala za „opatrenia fiškálnej politiky“.

¹³ Na vývoj deficitu v roku 2023 má vplyv aj úplné postupné zrušenie núdzových dočasných opatrení súvisiacich s ochorením COVID-19, ktorých výška sa v prognóze Komisie z jesene 2022 odhaduje v roku 2022 na 1,0 % HDP.

¹⁴ Tieto údaje predstavujú úroveň ročných rozpočtových nákladov na uvedené opatrenia prijaté od jesene 2021, a to vrátane bežných príjmov a výdavkov, ako aj prípadných opatrení v oblasti kapitálových výdavkov.

podniky¹⁵, hoci naďalej vysielajú cenový signál na zníženie dopytu po energii a zvýšenie energetickej efektívnosti¹⁶. V dôsledku toho sa v prognóze Komisie z jesene 2022 výška dočasnej a cielenej podpory pre domácnosti a podniky, ktoré sú najzraniteľnejšie voči zvyšovaniu cien energie, ktorú možno zohľadniť pri posudzovaní dodržiavania fiškálneho odporúčania pre danú krajinu na rok 2023, odhaduje na 0,2 % HDP v roku 2022 a 0,0 % HDP v roku 2023.

Deficit verejných financií je ovplyvnený aj nákladmi na poskytnutie dočasnej ochrany vysídleným osobám z Ukrajiny, pričom v prognóze Komisie z jesene 2022 sa predpokladá, že v roku 2022 budú tieto náklady na úrovni 0,2 % HDP a v roku 2023 na úrovni 0,1 % HDP.

16. Na základe prognózy Komisie z jesene 2022, ako aj informácií uvedených v návrhu rozpočtového plánu Slovenska na rok 2023 sa očakáva, že tvorba hrubého fixného kapitálu dosiahne 3,5 % HDP v roku 2022 a 4,6 % HDP v roku 2023 (v porovnaní s 3,1 % HDP zaznamenanými v roku 2021).
17. V prognóze Komisie z jesene 2022 sa predpokladá, že zámery fiškálnej politiky budú v roku 2023 expanzívne (–2,6 % HDP¹⁷). Dochádza k tomu v nadväznosti na expanzívne zámery fiškálnej politiky v roku 2022 (–1,3 % HDP).

Rast primárnych bežných výdavkov financovaných z vnútroštátnych zdrojov (bez nových príjmových opatrení) bude podľa predpokladov v roku 2023 predstavovať expanzívny príspevok na úrovni 1,7 percentuálneho bodu¹⁸. V týchto predpokladoch sa zohľadňuje zníženie vplyvu podporných opatrení prijatých na zmiernenie hospodárskych a sociálnych dôsledkov výnimočného zvyšovania cien energie o 0,5 % HDP¹⁹, pričom dočasné a cielečné podporné opatrenia pre domácnosti a podniky, ktoré sú najzraniteľnejšie voči zvyšovaniu cien energie, predstavujú 0,2 % HDP v rámci tohto zníženia. Zahrnuté sú tu aj nižšie náklady na poskytnutie dočasnej ochrany vysídleným osobám z Ukrajiny (o 0,1 % HDP). Expanzívny príspevok primárnych bežných výdavkov financovaných z vnútroštátnych zdrojov teda nie je spôsobený dočasnou a cielečnou podporou pre domácnosti a podniky, ktoré sú najzraniteľnejšie voči zvyšovaniu cien energie, a pre ľudí utekajúcich z Ukrajiny.

Kladný príspevok výdavkov financovaných z grantov v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti a iných fondov EÚ k hospodárskej činnosti sa má v roku 2023 v porovnaní s rokom 2022 zvýšiť o 1,0 percentuálneho bodu HDP. Predpokladá sa, že investície financované z vnútroštátnych zdrojov budú v roku 2023

¹⁵ Cielečné opatrenia predstavujú 0,2 % HDP v roku 2022, zatiaľ čo necielečné opatrenia predstavujú 0,3 % HDP v roku 2022.

¹⁶ Príjmové opatrenia predstavujú 0,5 % HDP v roku 2022 a 0,0 % HDP v roku 2023, zatiaľ čo cenové opatrenia predstavujú 0,0 % HDP v roku 2022 a 0,0 % HDP v roku 2023.

¹⁷ Záporné znamienko ukazovateľa znamená, že rast primárnych výdavkov je vyšší než strednodobý hospodársky rast, čo poukazuje na expanzívnu fiškálnu politiku; kladné znamienko ukazovateľa naopak znamená, že rast primárnych výdavkov je nižší než strednodobý hospodársky rast, čo poukazuje na reštriktívnu fiškálnu politiku. Zámery fiškálnej politiky zahŕňajú fiškálny impulz financovaný z prostriedkov Únie.

¹⁸ Dochádza k tomu v nadväznosti na expanzívny príspevok tejto zložky v roku 2022 na úrovni 0,6 percentuálneho bodu.

¹⁹ Predpokladá sa, že vplyv cielečných cenových a príjmových opatrení na rozpočet zostane stabilný, resp. sa zníži o 0,2 % HDP, pričom vplyv necielečných cenových a príjmových opatrení na rozpočet má zostať stabilný, resp. sa má znížiť o 0,3 % HDP.

predstavovať expanzívny príspevok k zámerom fiškálnej politiky na úrovni 0,2 percentuálneho bodu²⁰.

18. Návrh rozpočtového plánu zahŕňa strednodobé rozpočtové prognózy do roku 2025. Deficit verejných financií sa má podľa predpokladov postupne znížiť na 3,4 % HDP v roku 2024 a 2,7 % v roku 2025. V týchto plánoch sa predpokladá konštantná štrukturálna ročná úprava vo výške 0,5 % HDP vykonávaná každý rok od roku 2023. Verejný dlh má v roku 2024 dosiahnuť úroveň 59,4 % HDP a v roku 2025 má ďalej klesnúť na 59,0 % HDP. Vzhľadom na súčasnú prognózu hrubého dlhu na rok 2023 by sa podľa aktuálne platného ústavného zákona o rozpočtovej zodpovednosti mali v máji 2023 automaticky aktivovať opatrenia dlhovej brzdy, ktoré povedú k zníženiu zadlženosti. Bez prijatia očakávanej zmeny zákona o rozpočtovej zodpovednosti by vláda musela Národnej rade SR predložiť na rok 2024 taký návrh rozpočtového plánu, ktorý bude rátať s vyrovnaným (alebo prebytkovým) saldom. Takáto situácia by si podľa návrhu rozpočtového plánu vyžadovala prijatie konsolidačných opatrení vo výške 4,3 % HDP.
19. Rada 12. júla 2022 Slovensku zároveň odporučila, aby zefektívnilo daňový mix a viac podporovalo inkluzívny a udržateľný rast, a to aj využitím potenciálu environmentálnych daní a daní z nehnuteľností, a aby pokračovalo v posilňovaní daňovej disciplíny, a to aj ďalšou digitalizáciou daňovej správy. V návrhu rozpočtového plánu nie sú uvedené opatrenia, ktorými by sa riešili tieto odporúčania.
20. Na základe prognózy Komisie a informácií uvedených v návrhu rozpočtového plánu sa odhaduje, že celkové zámery fiškálnej politiky budú v roku 2023 v situácii vysokej inflácie expanzívne. V tomto odhade je zahrnutý aj expanzívny príspevok bežných výdavkov financovaných z vnútroštátnych zdrojov k celkovým zámerom fiškálnej politiky, čo odzrkadľuje aj uvedené značné rozpočtové prostriedky na štátnu podporu určenú na zmiernenie dôsledkov vysokých cien energie, ktoré v návrhu rozpočtového plánu neboli dostatočne konkretizované. Expanzívne zámery v tejto fáze nemožno považovať za výsledok dočasnej a cielenej podpory pre domácnosti a podniky, ktoré sú najzraniteľnejšie voči zvyšovaniu cien energie, a nákladov určených na pomoc ľuďom utekajúcim z Ukrajiny. Celkovo možno konštatovať, že rast primárnych bežných výdavkov financovaných z vnútroštátnych zdrojov nie je v súlade s odporúčaním Rady. Slovensko plánuje financovať dodatočné investície prostredníctvom Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti a iných fondov EÚ, pričom zároveň zachováva investície financované z vnútroštátnych zdrojov. Krajina plánuje financovať verejné investície do zelenej a digitálnej transformácie a energetickej bezpečnosti.

Komisia celkovo zastáva názor, že návrh rozpočtového plánu Slovenska je čiastočne v súlade s fiškálnymi usmerneniami, ktoré boli súčasťou odporúčania Rady z 12. júla 2022. Komisia vyzýva Slovensko, aby v rámci vnútroštátneho rozpočtového postupu prijalo potrebné opatrenia s cieľom zabezpečiť, aby bol rozpočet na rok 2023 v súlade s odporúčaním, ktoré Rada prijala 12. júla 2022.

Hoci Slovensko v rámci núdzovej politickej reakcie na výnimočné zvyšovanie cien energie rýchlo zaviedlo energetické opatrenia, predĺženie existujúcich a/alebo prijatie nových podporných opatrení v reakcii na vysoké ceny energie by prispelo k vyššiemu rastu čistých bežných výdavkov financovaných z vnútroštátnych zdrojov a k zvýšeniu predpokladaného deficitu verejných financií a verejného dlhu v roku

²⁰ Predpokladá sa, že ostatné kapitálové výdavky financované z vnútroštátnych zdrojov budú predstavovať reštriktívny príspevok vo výške 0,3 percentuálneho bodu HDP.

2023. Preto je dôležité, aby členské štáty lepšie zamerali takéto opatrenia na najzraniteľnejšie domácnosti a exponované podniky, aby zachovali stimuly na znižovanie dopytu po energii a aby sa tieto stimuly zrušili, keď tlaky na ceny energie poľavia.

Komisia takisto zastáva názor, že na Slovensku sa doposiaľ nedosiahol pokrok, pokiaľ ide o štrukturálnu časť fiškálnych odporúčaní uvedených v odporúčaní Rady z 12. júla 2022 v kontexte európskeho semestra, a vyzýva preto slovenské orgány, aby pokrok urýchlili. Komplexný opis pokroku dosiahnutého pri vykonávaní odporúčaní pre danú krajinu sa vykoná v rámci správy o krajine za rok 2023 a posúdi sa v kontexte odporúčaní pre danú krajinu, ktorých návrh Komisia predloží na jar 2023.

V Bruseli 22. 11. 2022

Za Komisiu
Paolo GENTILONI
člen Komisie

